

Piackutatás: a világháló és az online szolgáltatások találkozása

A világhálót nemigen használják piackutatási információ keresésére, mert a jó piackutatás költséges: mind előállítás, mind megvásárlása sokba kerül. Az Internet olcsó (esetleg ingyenes) hozzáférése adatai sok esetben nem a legjobb minőségűek, de az is előfordulhat, hogy valaki éppen a legmegfelelőbb piaci információra bukkan, amely fölöslegessé teszi a drágább keresést. A hálón való keresés leginkább arra alkalmas, hogy pl. az adatbázis meghatározásával, a keresést szűkítő szempontok meghatározásával előkészítse, pontosabbá és hatékonyabbá tegye a drágább online keresést. Az Internet mellett eltöltött idővel így – kedvező esetben – pénzt takaríthatunk meg.

Mikor és hol érdemes piackutatási adatokat keresni a hálón?

Ha vállalkozóként új piacot szeretnénk meghódítani, ha egy potenciális ügyfél jelentkezik, vagy ha egy alaposabb kutatást előkészítendő a piac egy bizonyos szegmensét akarjuk feltérképezni, a piackutató cégeknél, a beruházóknál, a kereskedelmi egyesületeknél és kiadványokban érdemes keresgélni.

Viszonylag kevés piackutató cég lépett ki eddig az Internetre, és nagymértékben függ a keresett iparágtól, terméktől, hogy találunk-e valamit. A tájékozódást megkönnyíti néhány összeállítás (1. táblázat) az Interneten elérhető piackutató cégekről. Sajnos kevés mellett szerepel ismertetés, ezért egyenként be kell lépünk a cégek honlapjára, hogy kiderüljön, mivel foglalkoznak.

1. táblázat

Market Research Firm Site List	http://www.ozemail.com/au/~keig/re-mktre.htm
MarketPlace Reference Center	http://www.mktplace.com/members/refs/refsmain.htm
The Market Research Industry	http://www.asiresearch.com:80/mri/mri.htm
Survey Research Center	http://www.princeton.edu/~abelson/index.html
A Business Researchers Interests	http://www.pitt.edu/~malhotra/interest.html
Business Sources on the Internet	http://www.dis.strath.ac.uk/business/market.html

Ha ez sem hoz eredményt, forduljunk kedvenc keresőeszközünkhöz (Inktomi, Excite, Lycos stb.). Ezek között is vannak a témának jobban megfelelők, pl. a Yahoo! piackutató oldala (http://www.yahoo.com/Business_and_Economy/Companies/Marketing/Market_Research) vagy az Internet Sleuth (<http://www.intbc.com/sleuth/>). Itt lehet ke-

resni a megfelelő termékcsoporthoz és a „statistics”, „trends”, „analyses” stb. kifejezések kombinálásával.

Ha sikerül egy piackutató cég, pl. a BCC (Business Communications Company: <http://www.vyne.com/bcc/>) honlapjára eljutni, érdemes az alábbiakat megnézni:

- Press Releases,
- What's New,
- Publications,
- Hot News.

Általában ezek tartalmazzák az aktuális táblázatokat, piackutatási eredményeket, elemzéseket, jelentéseket stb., és ez már elég ahhoz, hogy az online keresés kezdő lépéseit megfelelő mélységben tehessük meg.

A *beruházók és a pénzügyi cégek* elsősorban a jelentős állami részvétellel működő iparágakban, pl. a távközlésben, az energiaiparban nyújtanak magas színvonalú piaci információt. Legjobban a vállalatokra vonatkozó adatok használhatók, amelyek nemcsak az alapvető paramétereket tartalmazzák, hanem a vállalat tevékenységével kapcsolatos előrejelzéseket, és a piacon elfoglalt helyüket jellemző mutatókat is.

Kereskedelmi egyesületek minden ágazatban működnek, de csak a nagyobbak foglalkoznak piaci tájékoztatással. Mindegyik nyújt azonban a piackutató számára értékes adatokat, mert kapcsolatokat vagy legalább címeket ad a legjelentősebb cégekhez, folyóiratokhoz.

Az Internet hírszolgálat az egyik legdinamikusabban fejlődő terület, amely a régiségkereskedéstől a félvezetőig szinte mindenre kiterjed, de csak akkor használható igazán a piackutatás szempontjából, ha kulcsszavas keresési lehetőséget is ad. Az elektronika, számítástechnika és távközlés terén érdemes a CMP TechWeb-jén keresni. A *Wall Street Journal Money & Investing* része fontos adatokat tartalmaz, elsősorban az állami vállalatokról, de már nem ingyenes (a részletek a <http://www.wsj.com> címen olvashatók).

Az online keresést megelőző tájékozódás utolsó lépéseként érdemes felkeresni az online szolgáltatók honlapjait, amelyen lehetőség nyílik az adatbázisok kulcsszavakkal történő kiválasztására, a tájékoztató Bluesheetek áttekintésére, keresési tippek kérésére, mielőtt a telenetben keresztül a lekérdezést megkezdzenénk. Hasznos a DIALOG, a LEXIS/NEXIS és a DataTimes/EyeQ honlapja (<http://www.dialog.com>, <http://www.lexis-nexis.com>, <http://www.enews.com:80/clusters/datatimes/home/html>).

Ha sikerült megállapítani, mely fájlokban érdemes keresni, ismét felhasználhatók az adatok és a kulcsszavak a keresés szűkítéséhez. Ugyancsak előnyös, ha tudjuk, mely folyóiratban, és milyen cégeknél kell keresnünk. Ha szerencsénk van, a világhálón végzett keresésünk teljesen fölöslegessé is teheti a jóval drágább online keresést, de erről nem mondhatunk le mindaddig, amíg bizony-

tan, hogy mikor eredményes a merítésünk, és mikor bizonyul „üresnek” a világháló.

/BING, M.: *Market research. The World Wide Web meets the online services.* = *Database*, 19. köt. 4. sz. 1996. p. 34–40./

(Orbán Éva)

Folyamatos témafigyelés és cikkszolgáltatás (CASIAS)

A kutatóknak a nyomtatásban megjelenő információk iránti igényei két szolgáltatással elégíthetők ki:

- a megadott témakörbe tartozó dokumentumok azonosítása,
- a kiválasztott dokumentumok eljuttatása a felhasználóhoz.

Az első viszonylag jól szervezett, a másodikkal azonban elégedetlen a felhasználók többsége vagy azért, mert gyenge a szolgáltatás színvonala, vagy mert nincs kapcsolat a kettő között.

A probléma egyik lehetséges megoldása a CASIAS (*Current Awareness Services with Individual Article Supply*) rendszer bevezetése. Ilyenkor elvileg közvetlen kapcsolatot hoznak létre a témafigyelés által produkált rekordok és a dokumentumszolgáltatás között.

A szolgáltatás

A CASIAS rendszer bevezetésekor a könyvtárak számos kérdéssel találják magukat szemben:

- nyomtatott vagy elektronikus formában történjék-e a szolgáltatás;
- a meglévő témafigyelés összekapcsolása a dokumentumszolgáltatással;
- az általános vagy az egyedi felhasználói igényekre koncentrálnak-e;
- multidiszciplináris vagy témaspecifikus legyen;
- a témafigyelésre vagy a végfelhasználó által végzett keresésre essen-e a hangsúly.

A legfontosabb döntés talán mégis arra vonatkozik, hogy a meglévő személyzet lássa-e el ezeket a feladatokat, vagy külső, kereskedelmi szolgáltatót vegyenek igénybe erre a célra. Mindkét megoldásnak vannak előnyei és hátrányai.

Kereskedelmi szolgáltatók

Számos vállalat nyújt CASIAS szolgáltatást; közöttük a termék formátuma, funkcionalitása, naprakészsége, illetve a végfelhasználó szempontjai alapján lehet választani.

A különböző formátumok előnyei és hátrányai:

- *CD-ROM* (pl. *Faxon Finder*) – általában könnyen kereshető, de a naprakészség a lemezek utánnomási gyakoriságától függ.
- *Távoli adatbázisok elérése* (pl. *BIDS*) – az adatbázis rendszeres frissítése könnyen megoldható, a keresőfelület azonban ritkán felhasználóbarát, és a keresés sebessége függ a vonal leterhelésétől.
- *E-mail-szolgáltatás* (pl. *UnCover Reveal*) – a keresési eredmények közvetlenül jutnak a felhasználóhoz, és figyelembe veszik egyéni szempontjait; a találatok között azonban már nem lehet válogatni, és csak tartalomjegyzék-típusú információt kap a felhasználó.
- *Nyomtatott formátum* (pl. a *Current Contents* bulletinek) – hordozható, és jegyzetekkel ellátható, de nehézkes benne a keresés, és nem lehet automatikusan összekapcsolni a dokumentumszolgáltatással.
A dokumentumokat levélben, faxon vagy elektronikus úton juttatják el a felhasználóhoz. Itt szintén lehet előnyökről és hátrányokról beszélni:
- *Elektronikus dokumentumellátás* (pl. *EBSCOdoc*, *CoDAS*) – az Internet hálózatot felhasználó szolgáltatók jó minőségű anyagokat gyorsan és olcsón tudnak továbbítani, de ehhez speciális számítógépes programokra van szükség.
- *Postai szállítás* (pl. a *BLDSC könyvtárközi kölcsönzése*) – bár lassú, olcsósága miatt a legelterjedtebb megoldás a könyvtárak számára. A felhasználók sem szívesen fizetnek többet a gyorsabb szolgáltatásért.
- *Továbbítás faxon* (pl. *UnCover Reveal*) – sokan használják, bár gond van az olcsóbb készülékek által kiadott oldalak minőségével, különösen a sok grafikát tartalmazó dokumentumok esetén.

Szolgáltatás saját erőből

Legegyszerűbb esetben a könyvtár maga ad ki témafigyelő jegyzéket, és a beérkező igények alapján szolgáltatja a dokumentumokat a saját álló-